

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

[૨૦૨૧] ૬ એસ.સી.આર. ૧૪૬

મધ્ય પ્રદેશ રાજ્ય અને અન્ય

વિરુદ્ધ

અખિલેશ ઝા અને અન્ય

(સિવિલ અપીલ નં.૫૧૫૩/૨૦૨૧)

સપ્ટેમ્બર ૦૬, ૨૦૨૧

[ન્યાયમૂર્તિશ્રી ડો. ધનંજય વાય. ચંદ્રચુડ, ન્યાયમૂર્તિશ્રી વિક્રમ નાથ અને

ન્યાયમૂર્તિશ્રી હિમા કોહલી]

સેવા કાયદો – ખાતાકીય તપાસ – પ્રથમ પ્રતિવાદી-પોલીસ અધિક્ષક
દ્વારા "ગુંડા ટુકડી" ને વિખેરી નાખવા માટેના પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર જનરલના

વહીવટી આદેશોનું કથિત રીતે ઉદ્ધંધન કરવામાં આવ્યું હતું, જે ટુકડીની રચના, સંચાલન અને દેખરેખ પ્રથમ પ્રતિવાદી દ્વારા કરવામાં આવતી હતી, અને આ ટુકડી દ્વારા પૂછપરછ કરવામાં આવેલી વ્યક્તિનું કસ્ટડીમાં મૃત્યુ થયું હતું – મેજિસ્ટ્રેટ તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી અને રજૂ કરવામાં આવેલા અહેવાલમાં પ્રથમ પ્રતિવાદી વિરુદ્ધ અવલોકનો કરવામાં આવ્યા હતા – ત્યારબાદ પ્રથમ પ્રતિવાદી વિરુદ્ધ ખાતાકીય તપાસ બોલાવવામાં આવી અને તહોમતનામું જારી કરવામાં આવ્યું – ટ્રિબ્યુનલે એવા આધારો પર ચાર્જશીટ રદ કરી હતી કે શિસ્તભંગની તપાસ પૂર્ણ કરવામાં લગભગ બે વર્ષનો વિલંબ થયો હતો; અને આરોપો અસ્પષ્ટ હતા – હાઈકોર્ટ દ્વારા આ આદેશની પુષ્ટિ કરવામાં આવી – ઠરાવવામાં આવ્યું: આ બાબત વ્યાજબી નથી – પ્રથમ પ્રતિવાદી વિરુદ્ધના આરોપો ન તો અચોક્કસ હતા કે ન તો અસ્પષ્ટ – આરોપનામું, આક્ષેપોના નિવેદન સાથે મળીને, પ્રથમ પ્રતિવાદી વિરુદ્ધના આક્ષેપોની વિગતવાર સમજૂતી ધરાવે છે – ટ્રિબ્યુનલે કથિત રીતે એવા આધારે ચાર્જશીટ રદ કરી હતી કે કાર્યવાહી પેન્ડિંગ હોવાના પરિણામે પ્રથમ પ્રતિવાદીને ડેપ્યુટેશન અથવા બઢતીની તક ન મળવાથી અન્યાય થયો હતો – તર્કની આ પદ્ધતિ કે જે ટ્રિબ્યુનલે અપનાવી હતી તે સ્પષ્ટપણે ભૂલભરેલી છે – શિસ્તભંગની તપાસ કરવામાં થતો દરેક વિલંબ, તેની મેળે જ, તપાસને ક્ષતિગ્રસ્ત બનાવતો નથી – જે અધિકારી વિરુદ્ધ તપાસ ચાલી રહી હોય તેને અન્યાય થયો છે કે કેમ, તે એક એવી બાબત છે જેનો નિર્ણય દરેક કેસના સંજોગોના આધારે લેવો જોઈએ –

અન્યાય થયો હોવાનું સાબિત કરવું આવશ્યક છે અને તે માત્ર અનુમાનનો વિષય હોઈ શકે નહીં – પ્રથમ પ્રતિવાદી જ્યારે સેવામાં હતા ત્યારે તેમને ચાર્જશીટ જારી કરવામાં આવી હતી, અને તેથી શિસ્તભંગની તપાસ તેના તાર્કિક નિષ્કર્ષ સુધી આગળ વધી શકે છે – શિસ્તભંગની તપાસ ઝડપથી પૂર્ણ કરવા માટે નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો.

અપીલને મંજૂરી આપતા, કોર્ટે,

ઠરાવ્યુ:૧. રેકૉર્ડ પર મૂકવામાં આવેલી સામગ્રીના આધારે, તે નિષ્કર્ષ પર આવવું અશક્ય હતું કે પ્રથમ પ્રતિવાદી સામેનો આરોપ અસ્પષ્ટ અથવા અસ્પષ્ટ છે. આરોપપત્ર, આરોપોના નિવેદન સાથે, પ્રથમ પ્રતિવાદી સામેના આક્ષેપોની વિગતવાર વિગત ધરાવે છે અને પ્રાપ્તકર્તાને શિસ્તની તપાસમાં જવાબ આપવા માટે જરૂરી કેસની પ્રકૃતિ પર શંકા અથવા અસ્પષ્ટતાના પ્રમાણમાં છોડતું નથી. ચાર્જ અસ્પષ્ટ છે તે તારણ સ્પષ્ટ રીતે ભૂલભરેલું છે. ટ્રિબ્યુનલે ૨૮ જુલાઈ, ૨૦૧૬ના રોજ તેના પ્રારંભિક આદેશ દ્વારા આરોપપત્રને રદ કરવાનો ઇનકાર કર્યો હતો. જોકે, ૫ જાન્યુઆરી ૨૦૧૮ ના તેના પછીના આદેશ દ્વારા, તેણે (ટ્રિબ્યુનલે) બરાબર એ જ કર્યું જે કરવાની તેણે તેના અગાઉના આદેશ દ્વારા ના પાડી દીધી હતી. ટ્રિબ્યુનલે કથિત રીતે આ આધાર પર આવું કર્યું હતું કે કાર્યવાહીની પેન્ડન્સીના પરિણામે પ્રતિનિયુક્તિ અથવા બઢતી માટેની તક ન

મળવાને કારણે પ્રથમ પ્રતિવાદીને પૂર્વગ્રહ થયો હતો. ટ્રિબ્યુનલ સાથે ભાર ધરાવતી તર્કની રેખા સ્પષ્ટ રીતે ભૂલભરેલી છે. ટ્રિબ્યુનલ તપાસના ઝડપી નિષ્કર્ષને નિર્દેશિત કરવામાં ન્યાયી ઠર્યું હોત, પરંતુ તેના બદલે, તે તપાસને સંપૂર્ણ રીતે રદ કરવા માટે આગળ વધ્યું. આ સ્પષ્ટપણે અસ્વીકાર્ય હતું. શિસ્તની તપાસ કરવામાં દરેક વિલંબ, હકીકતમાં, તપાસને દૂષિત કરવા તરફ દોરી જતું નથી. જે અધિકારીની તપાસ કરવામાં આવી રહી છે તેના પ્રત્યે પૂર્વગ્રહ પેદા થયો છે કે કેમ તે બાબત દરેક કેસના સંજોગોના આધારે નક્કી કરવાની હોય છે. પૂર્વગ્રહ પેદા થયો હોવાનું દર્શાવવું જોઈએ અને તે અનુમાનની બાબત ન હોઈ શકે. પ્રથમ પ્રતિવાદી પ્રતિનિયુક્તિ પર આગળ વધવા અથવા બઢતી મેળવવા માટે અસમર્થ હતો તે રજૂ કરવા ઉપરાંત, એવો કોઈ આધાર નથી કે જેના પર એવું તારણ કાઢી શકાય કે તપાસ પૂર્ણ કરવામાં બે વર્ષના વિલંબથી પોતાનો બચાવ કરવાનો તેનો અધિકાર પૂર્વગ્રહયુક્ત રીતે પ્રભાવિત થયો છે. તેથી, ઉચ્ચ અદાલત ટ્રિબ્યુનલના ચુકાદાને સમર્થન આપીને તેના અધિકારક્ષેત્રનો યોગ્ય રીતે ઉપયોગ કરવામાં સ્પષ્ટ રીતે નિષ્ફળ રહી છે. ટ્રિબ્યુનલના ચુકાદામાં મૂળભૂત ભૂલો હતી જે મામલાના મૂળ સુધી જાય છે અને જેની ટ્રિબ્યુનલ તેમજ હાઈકોર્ટ બંને દ્વારા અવગણના કરવામાં આવી છે. [પેરા ૧૩] [૧૫૨-સી-એચ; ૧૫૩-એ]

૨. પ્રથમ પ્રતિવાદી જ્યારે સેવામાં હતો ત્યારે તેને આરોપપત્ર જારી

કરવામાં આવ્યું હતું, અને તેથી શિસ્તની તપાસ તેના તાર્કિક નિષ્કર્ષ પર આગળ વધી શકે છે. અનુશાસનાત્મક તપાસ ઝડપથી પૂર્ણ થવી જોઈએ, પ્રાધાન્યમાં ૩૧ જુલાઈ ૨૦૨૨ સુધીમાં. [પેરા ૧૪] [૧૫૩-બી]

સિવિલ અપીલ અધિકારક્ષેત્રસિવિલ અપીલ નં.૫૧૫૩/૨૦૨૧.

મધ્યપ્રદેશ હાઈકોર્ટના ૦૫/૦૯/૨૦૧૯ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી, મધ્યપ્રદેશમાં જબલપુર ખાતેની મુખ્ય બેઠક નં.૩૮૫૪/૨૦૧૮.

સુશ્રી અંકિતા ચૌધરી, એ.જી., મૃણાલ એલ્કર મઝુમદાર, મનીષ યાદવ, અપીલકર્તાઓના વકીલો.

બ્રજ કે. મિશ્રા, જોબી પી. વર્ગીસ, રજનીશ કુમાર ઝા, નિશાંત કુમાર શ્રીવાસ્તવ, એબી પી. વર્ગીસ, ડોના ઝેવિયર, પ્રતિવાદીઓ માટે વકીલો.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ ડૉ. ધનંજય વાય. ચંદ્રચુડ દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો.

૧. પરવાનગી આપવામાં આવી.

૨. આ અપીલ ૫ સપ્ટેમ્બર ૨૦૧૮ના રોજ મધ્ય પ્રદેશ હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચના ચુકાદામાંથી ઉદ્ભવે છે.

૩. પ્રથમ પ્રતિવાદીને જૂન ૨૦૧૨ થી જૂન ૨૦૧૫ સુધી અલીરાજપુરમાં પોલીસ અધિક્ષક તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા. એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે કે પોલીસ મહાનિરીક્ષક, ઈન્ડોર ઝોન દ્વારા "ગુંડા ટુકડી" ને વિખેરી નાખવાની સૂચનાઓ જારી કરવામાં આવી હોવા છતાં, પ્રથમ પ્રતિવાદીએ ટુકડીની રચના, દેખરેખ અને સંચાલન કર્યું હતું. એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે કે ૧ જૂન ૨૦૧૪ના રોજ, પ્રથમ પ્રતિવાદીની દેખરેખ હેઠળ કામ કરતી આવી ટુકડી સાથે સંકળાયેલી વ્યક્તિઓએ એક આરોપીની ધરપકડ કરી હતી, જેને ગુંડા ટુકડીના સભ્યો દ્વારા પોલીસ સ્ટેશનમાં બોલાવવામાં આવ્યા બાદ કસ્ટડીમાં લેવામાં આવ્યો હતો. પૂછપરછ હેઠળ રહેલા વ્યક્તિનું ૩ જૂન ૨૦૧૪ના રોજ કસ્ટડીમાં મૃત્યુ થયું હતું. કસ્ટોડિયલ મૃત્યુની મેજિસ્ટ્રેટ તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી અને ૧૦ ઓક્ટોબર ૨૦૧૪ના રોજ અહેવાલ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો. અહેવાલમાં પ્રથમ પ્રતિવાદી સામે ગેરકાયદેસર રીતે ટુકડીની રચના કરવામાં તેની ભૂમિકા અંગેના અવલોકનો હતા.

જ. જે. એમ. એફ. સી. અલીરાજપુર દ્વારા કરવામાં આવેલા અવલોકનોને પડકારતા, ૧૦ ઓક્ટોબર ૨૦૧૪ના તેમના અહેવાલમાં, પ્રથમ પ્રતિવાદીએ મધ્ય પ્રદેશ હાઈકોર્ટ સમક્ષ કાર્યવાહી શરૂ કરી હતી. ૨ માર્ચ ૨૦૧૬ના તેના આદેશ દ્વારા, ઉચ્ચ અદાલતે પ્રથમ પ્રતિવાદી વિરુદ્ધ મેજિસ્ટ્રેટ અહેવાલમાં સમાવિષ્ટ કેટલાક અવલોકનોને આ આધાર પર કાઢી મૂક્યા હતા કે તેઓ કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું ઉલ્લંઘન કરે છે. ૨૧ એપ્રિલ ૨૦૧૬ના રોજ, ઉચ્ચ અદાલતે નિર્દેશ આપ્યો હતો કે જો મેજિસ્ટ્રેટ અહેવાલના આધારે પ્રથમ પ્રતિવાદી સામે કોઈ કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવે, તો કોઈ પ્રતિકૂળ નિષ્કર્ષ કાઢતાં પહેલાં તેને આક્ષેપોના જવાબમાં સાંભળવાની યોગ્ય તક આપવી જોઈએ.

૫. ૮ જૂન ૨૦૧૬ના રોજ, પ્રથમ પ્રતિવાદી સામે વિભાગીય તપાસ બોલાવવામાં આવી હતી અને આરોપપત્ર બહાર પાડવામાં આવ્યું હતું. આરોપપત્રમાં એવો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો કે પ્રથમ પ્રતિવાદીએ ગુંડા ટુકડીને વિખેરી નાખવા અંગે તેના ઉપરી અધિકારીઓ દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલી સૂચનાઓનું પાલન ન કરીને અનુશાસનહીનતા અને આજ્ઞાભંગના કૃત્યો કર્યા હતા. પ્રથમ પ્રતિવાદીએ ૭ જુલાઈ ૨૦૧૬ના રોજ આરોપપત્રમાં પોતાનો જવાબ રજૂ કર્યો હતો, જેમાં તેની સામે લગાવવામાં આવેલા આરોપોને નકારી કાઢ્યા હતા. તેના તરત જ બાદ, તેમણે ૮ જૂન ૨૦૧૬ ના રોજ તેમને બજાવવામાં આવેલી ચાર્જશીટને પડકારવા માટે જબલપુર સ્થિત સેન્ટ્રલ

એડમિનિસ્ટ્રેટિવ ટ્રિબ્યુનલનો સંપર્ક કર્યો. ટ્રિબ્યુનલે ૨૮ જુલાઈ ૨૦૧૬ ના તેના આદેશ દ્વારા, ચાર્જશીટમાં દખલ કરવાનો ઇનકાર કર્યો હતો, પરંતુ પ્રથમ પ્રતિવાદીને એવી તક આપી હતી કે જો ચાર્જશીટના જવાબના આધારે તેમની વિરુદ્ધ કોઈ પ્રતિકૂળ નિર્ણય લેવામાં આવે, તો તેઓ યોગ્ય કાર્યવાહી શરૂ કરી શકે છે.

૬. પ્રથમ પ્રતિવાદીએ ફરી એકવાર ઓ.એ. ૫૮૭/૨૦૧૭ માં ૮ જૂન ૨૦૧૬ ના રોજની ચાર્જશીટને પડકારવા માટે ટ્રિબ્યુનલનો સંપર્ક કર્યો, એવા આધારે કે તેમની ચાર્જશીટના જવાબ બાદ કોઈ નિર્ણય લેવામાં આવ્યો ન હતો અને શિસ્તભંગની કાર્યવાહી પડતર હોવાના પરિણામે, તેમની પ્રતિનિયુક્તિ (ડેપ્યુટેશન) અને બઢતીની તકો પર પ્રતિકૂળ અસર પડી હતી.

૭. ટ્રિબ્યુનલે ૫ જાન્યુઆરી ૨૦૧૮ના તેના આદેશ દ્વારા પ્રથમ પ્રતિવાદીને બહાર પાડવામાં આવેલી આરોપપત્રને રદ કરી દીધી હતી. ટ્રિબ્યુનલ સાથે નીચેના ત્રણ આધારો પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો:

(૧) લગભગ બે વર્ષનો વિલંબ થયો હતો;

(૨) આરોપો અસ્પષ્ટ હતા; અને

(૩) ઉચ્ચ અદાલતે કસ્ટોડિયલ મૃત્યુની તપાસ માટે યોજાયેલી મેજિસ્ટ્રેટ્રીયલ તપાસમાં કરેલી ટિપ્પણીને કાઢી નાખી હતી.

ટ્રિબ્યુનલના આદેશને અપીલકર્તાઓ દ્વારા હાઈકોર્ટ સમક્ષ પડકારવામાં આવ્યો હતો.૫ સપ્ટેમ્બર ૨૦૧૯ના તેના ચુકાદા દ્વારા, ડિવિઝન બેન્ચે ટ્રિબ્યુનલના તારણોને સમર્થન આપતા અરજીને ફગાવી દીધી હતી.

અમે અપીલકર્તાઓ વતી હાજર રહેલા નાયબ મહાધિવક્તા સુશ્રી અંકિતા ચૌધરી અને પ્રથમ પ્રતિવાદી વતી હાજર રહેલા વકીલ શ્રી બ્રજ કે મિશ્રાને સાંભળ્યા છે.

૮. ટ્રિબ્યુનલના ચુકાદાને ટેકો આપતા, જેની હાઈકોર્ટ દ્વારા પુષ્ટિ કરવામાં આવી છે, સુશ્રી અંકિતા ચૌધરીએ રજૂઆત કરી હતી કે આરોપપત્ર અને આરોપો સૂચવે છે કે અસ્પષ્ટતાનું તારણ બિનટકાઉ છે.કાઉન્સલે રજૂઆત કરી હતી કે ચાર્જશીટનો મુખ્ય આરોપએ છે કે, અલીરાજપુરના પોલીસ અધિક્ષક તરીકે નિયુક્ત પ્રથમ પ્રતિવાદીએ, 'ગુંડા ટુકડી' ને વિખેરી નાખવા માટેના પોલીસ ઈન્સ્પેક્ટર જનરલના વહીવટી આદેશોનું ઉલ્લંઘન કર્યું હતું અને જે ટુકડીની રચના, સંચાલન અને દેખરેખ પ્રથમ પ્રતિવાદી દ્વારા કરવામાં આવતી હતી, તે

ટુકડી દ્વારા પૂછપરછ કરવામાં આવેલી એક વ્યક્તિનું કસ્ટડીમાં મૃત્યુ થયું હતું. વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે પ્રથમ અને સૌથી અગત્યનું, મેજિસ્ટ્રેટ તપાસના અહેવાલમાં ટિપ્પણીઓને કાઢી નાખવાથી પ્રથમ પ્રતિવાદી પર તેના શિસ્તબદ્ધ અધિકારનો ઉપયોગ કરવાના રાજ્યના અધિકાર પર કોઈ અસર થશે નહીં. બીજું, એવી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે ટ્રિબ્યુનલે જબલપુર ખાતેની બેન્ચ સમક્ષ પ્રથમ પ્રતિવાદી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી પ્રથમ ઓ.એ. માં આરોપપત્રને રદ કરવાનો ઇનકાર કર્યો હતો. તે તબક્કે આરોપપત્રને રદ કરવાનો ઇનકાર કર્યા પછી, તપાસ પૂર્ણ કરવામાં વિલંબ થયો હોવાની અરજી પર બીજા ઓ. એ. પર તેને રદ કરવા માટે ટ્રિબ્યુનલ તૈયાર નહોતું. ત્રીજું, વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે હકીકતમાં કોઈ વિલંબ થયો નથી અને જો સમયપત્રકની અંદર તપાસ પૂર્ણ કરવાની જરૂર હોય, તો આવા નિર્દેશ જારી કરી શકાયા હોત.જો કે, તપાસને રદ કરવા અને પ્રતિવાદી પર તેના અધિકારનો ઉપયોગ કરીને રાજ્ય દ્વારા બોલાવવામાં આવેલી શિસ્તની કાર્યવાહીમાં અવરોધ લાવવાનું કોઈ વાજબી કારણ નહોતું.

૯. બીજી તરફ, પ્રથમ પ્રતિવાદી વતી એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે આરોપનામું મહત્વની વિગતોથી વંચિત છે, જેમાં ઇન્સ્પેક્ટર જનરલ ઓફ પોલીસ દ્વારા ગુંડા ટુકડીને વિખેરી નાખવા માટેની સૂચનાઓ કઈ તારીખે આપવામાં આવી હતી તેનો, તેમજ જે વ્યક્તિનું પૂછપરછ દરમિયાન મૃત્યુ થયું તે

સંજોગોમાં પ્રથમ પ્રતિવાદીની કથિત ચોક્કસ ભૂમિકા શું હતી, તેનો કોઈ ઉદ્દેખ નથી. વધુમાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વિલંબ, હકીકતમાં, પ્રથમ પ્રતિવાદી માટે પૂર્વગ્રહ પેદા કરે છે કારણ કે તે તેના અન્ય જૂથના સાથીઓની જેમ પ્રતિનિયુક્તિ અને બઢતીની તકોથી વંચિત હતો. તેથી, એવી વિનંતી કરવામાં આવી છે કે શિસ્તની કાર્યવાહી કરવામાં વિલંબથી પ્રથમ પ્રતિવાદી પ્રત્યે ગંભીર પૂર્વગ્રહ પેદા થયો છે.

૧૦. ૮ જૂન ૨૦૧૬ના રોજ અખિલ ભારતીય સેવાઓ (શિસ્ત અને અપીલ) નિયમો ૧૯૬૮ના નિયમ ૧૦ દ્વારા આપવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને પ્રથમ પ્રતિવાદીને આરોપપત્ર જારી કરવામાં આવ્યું હતું. મધ્ય પ્રદેશ રાજ્યના ગૃહ વિભાગ દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલ સંદેશાવ્યવહાર સાથે જોડાયેલી આરોપપત્રમાં નીચેનો આરોપ છે:

“તમે જિલ્લા અલીરાજપુરમાં ગેરકાયદેસર રીતે ગુંડા ટુકડીનું સંચાલન કરીને અને અનુશાસનહીનતા અને વરિષ્ઠ અધિકારીઓના નિર્દેશોનું ઉદ્દંધન કરીને અખિલ ભારતીય સેવા (વર્તણૂક) નિયમો, ૧૯૬૮ના નિયમ ૩નું ઉદ્દંધન કર્યું છે. તમારું ઉપરોક્ત કૃત્ય અખિલ ભારતીય સેવાઓ (વર્તણૂક) નિયમો, ૧૯૬૮ના નિયમ ૩ની જોગવાઈઓની વિરુદ્ધ છે અને તે અખિલ ભારતીય સેવાઓ (શિસ્ત અને અપીલ) નિયમો, ૧૯૬૮ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર છે. ઉપરોક્ત

ખર્ચની વિગતવાર વિગતો જોડવામાં આવી છે.”

૧૧. આરોપપત્રમાં આરોપોનું નિવેદન જોડવામાં આવ્યું છે.આરોપોના નિવેદનથી ખ્યાલ આવે છે કે પ્રથમ પ્રતિવાદી સામેના આરોપનો સાર એ છે કે ઇન્દોર ઝોનના પોલીસ મહાનિરીક્ષકે તમામ પોલીસ અધિક્ષકોને સૂચનાઓ જારી કરી હતી કે જિલ્લામાં કામ કરતા કોઈપણ અધિકારી ગુંડા ટુકડીની રચના કરશે નહીં અને જો આવી ટુકડી કાર્યરત હોય, તો તેને તાત્કાલિક વિસર્જન કરવું જોઈએ.કસ્ટોડિયલ મૃત્યુ તરફ દોરી જતી ઘટના ત્યારે બની જ્યારે વ્યક્તિ ૩ જૂન ૨૦૧૪ ના રોજ જિલ્લા અલીરાજપુરના પોલીસ સ્ટેશન સોરવાની કસ્ટડીમાં હતી.આરોપોનું નિવેદન આ રીતે જણાવે છે:

“પોલીસ કસ્ટડીમાં મૃત્યુની ઘટના અલીરાજપુર જિલ્લાના પીએસ સોરવામાં ૦૩.૦૬.૨૦૧૪ પર બની હતી. જિલ્લા અલીરાજપુરના પોલીસ અધિક્ષકે સુબેદાર કે. પી. સિંહ તોમરને પોલીસ સ્ટેશન સોરવાની કલમ ૩૦૭ આઈ. પી. સી. માં શંકાસ્પદ મૃતક ઝિંગલાની પૂછપરછ કરવા માટે ટુકડી પ્રભારી તરીકે કામ કરતા મોકલ્યા હતા. સુબેદાર તોમરે પૂછપરછ દરમિયાન મૃતક ઝિંગલા પર હુમલો કરીને તેને ઇજા પહોંચાડી હતી, જેના કારણે શંકાસ્પદ ઝિંગલાનું મોત થયું હતું. જ્યારે ઉપરોક્ત ઘટના બની ત્યારે ટુકડીના પ્રભારી સુબેદાર તોમર અને અન્ય ૦૫ પોલીસકર્મીઓને ૦૩.૦૬.૨૦૧૪ પર સસ્પેન્ડ

કરવામાં આવ્યા હતા.

ઉપરોક્ત ઘટનામાં, સુબેદાર કે.પી. સિંહ તોમર અને તેમના તમામ ગૌણ કર્મચારીઓની નિમણૂક પોલીસ કંટ્રોલ રૂમમાં રિઝર્વ ફોર્સ (અનામત દળ) તરીકે કરવામાં આવી હતી, પરંતુ અલીરાજપુર જિલ્લાના તત્કાલીન પોલીસ અધિક્ષક શ્રી અખિલેશ ઝા આ તમામ કર્મચારીઓનો નિયમિતપણે 'ગુંડા ટુકડી' તરીકે ઉપયોગ કરી રહ્યા હતા, જ્યારે શ્રી અખિલેશ ઝા, તત્કાલીન પોલીસ અધિક્ષક અલીરાજપુરે પત્ર નં.એસ.પી./અલી/સ્ટેનો/૭૩૬/૧૪, તારીખ ૧૫.૦૭.૨૦૧૪ દ્વારા "ગુંડા ટુકડીની રચના કરી હોવાનો" ઇનકાર કર્યો હતો. આ સંબંધમાં, આ કચેરીના પત્ર નં.આઈ.જી.પી./ઇ/કે.એ.એફ.-૨૯/૪૭-૪૫-૩-એ/૧૪ તારીખ-૨૮/૦૮/૨૦૧૪ દ્વારા તત્કાલીન પોલીસ અધિક્ષક શ્રી અખિલેશ ઝા પાસેથી સ્પષ્ટતા માંગવામાં આવી હતી."

૧૨. આરોપના નિવેદનમાં ડ્યુટી રજિસ્ટર તેમજ સામગ્રી સમયે સામાન્ય ડાયરીનો સંદર્ભ છે. આરોપપત્ર સાથે જોડાયેલા દસ્તાવેજોની યાદીમાં ૨૧ દસ્તાવેજોનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે, જેના આધારે આરોપો સાબિત કરવાનો ઇરાદો હતો.

૧૩. રેકૉર્ડ પર મૂકવામાં આવેલી ઉપરોક્ત સામગ્રીના આધારે, તે નિષ્કર્ષ

પર આવવું અશક્ય હતું કે, પ્રથમ પ્રતિવાદી સામેનો આરોપ અસ્પષ્ટ અથવા અસ્પષ્ટ છે. આરોપપત્ર, આરોપોના નિવેદન સાથે, પ્રથમ પ્રતિવાદી સામેના આક્ષેપોની વિગતવાર વિગત ધરાવે છે અને પ્રાપ્તકર્તાને શિસ્તની તપાસમાં જવાબ આપવા માટે જરૂરી કેસની પ્રકૃતિ પર શંકા અથવા અસ્પષ્ટતાના પ્રમાણમાં છોડતું નથી. ચાર્જ અસ્પષ્ટ છે તે તારણ સ્પષ્ટ રીતે ભૂલભરેલું છે. ટ્રિબ્યુનલે ૨૮ જુલાઈ, ૨૦૧૬ના રોજ તેના પ્રારંભિક આદેશ દ્વારા આરોપપત્રને રદ કરવાનો ઇનકાર કર્યો હતો. જો કે, ૫ જાન્યુઆરી ૨૦૧૮ ના અનુગામી આદેશ દ્વારા, તેણે તેના અગાઉના આદેશ દ્વારા જે કરવાનો ઇનકાર કર્યો હતો તે બરાબર કરવા માટે આગળ વધ્યું. ટ્રિબ્યુનલે કથિત રીતે આ આધાર પર આવું કર્યું હતું કે કાર્યવાહીની પેન્ડિંગની પરિણામે પ્રતિનિયુક્તિ અથવા બઢતી માટેની તક ન મળવાને કારણે પ્રથમ પ્રતિવાદીને પૂર્વગ્રહ થયો હતો. ટ્રિબ્યુનલ સાથે વજન ધરાવતી તર્કની રેખા સ્પષ્ટ રીતે ભૂલભરેલી છે. ટ્રિબ્યુનલ તપાસના ઝડપી નિષ્કર્ષને નિર્દેશિત કરવામાં ન્યાયી ઠર્યું હોત, પરંતુ તેના બદલે, તે તપાસને સંપૂર્ણ રીતે રદ કરવા માટે આગળ વધ્યું. અમારા મતે, આ સ્પષ્ટપણે અસ્વીકાર્ય હતું. શિસ્તની તપાસ કરવામાં દરેક વિલંબ, હકીકતમાં, તપાસને દૂષિત કરવા તરફ દોરી જતું નથી. જે અધિકારીની તપાસ કરવામાં આવી રહી છે તેના પ્રત્યે પૂર્વગ્રહ પેદા થયો છે કે કેમ તે બાબત દરેક કેસના સંજોગોના આધારે નક્કી કરવાની હોય છે. પૂર્વગ્રહ પેદા થયો હોવાનું દર્શાવવું જોઈએ અને તે અનુમાનની બાબત ન હોઈ શકે. પ્રથમ પ્રતિવાદી પ્રતિનિયુક્તિ પર આગળ વધવા અથવા

બઢતી મેળવવા માટે અસમર્થ હતો તે રજૂ કરવા ઉપરાંત, એવો કોઈ આધાર નથી કે જેના પર એવું તારણ કાઢી શકાય કે તપાસ પૂર્ણ કરવામાં બે વર્ષના વિલંબથી પોતાનો બચાવ કરવાનો તેનો અધિકાર પૂર્વગ્રહયુક્ત રીતે પ્રભાવિત થયો છે. તેથી, અમારા મતે, ઉચ્ચ અદાલત ટ્રિબ્યુનલના ચુકાદાને સમર્થન આપીને તેમાં નિહિત અધિકારક્ષેત્રનો યોગ્ય રીતે ઉપયોગ કરવામાં સ્પષ્ટ રીતે નિષ્ફળ રહી છે. ટ્રિબ્યુનલના ચુકાદામાં મૂળભૂત ભૂલો હતી જે મામલાના મૂળ સુધી જાય છે અને જેની ટ્રિબ્યુનલ તેમજ હાઈકોર્ટ બંને દ્વારા અવગણના કરવામાં આવી છે.

૧૪. ઉપરોક્ત કારણોસર, અમે અપીલને મંજૂરી આપીએ છીએ અને ૫ સપ્ટેમ્બર ૨૦૧૯ ના હાઈકોર્ટના વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશને રદ કરીએ છીએ. પ્રથમ પ્રતિવાદી જ્યારે સેવામાં હતો ત્યારે તેને આરોપપત્ર જારી કરવામાં આવ્યું હતું અને તેથી શિસ્તની તપાસ તેના તાર્કિક નિષ્કર્ષ પર આગળ વધી શકે છે. અનુશાસનાત્મક તપાસ ઝડપથી પૂર્ણ થવી જોઈએ, પ્રાધાન્યમાં ૩૧ જુલાઈ ૨૦૨૨ સુધીમાં. જો પ્રથમ પ્રતિવાદી કાયદાને અનુરૂપ ગ્રેયુટી સહિત તેની નિવૃત્તિ લેણાંનો કોઈપણ ભાગ મુક્ત કરવા માટે હકદાર હોય, તો તે હેતુ માટે જરૂરી પગલાં આ આદેશની તારીખથી બે મહિનાના સમયગાળાની અંદર લેવામાં આવશે.

૧૫. બાકી અરજી, જો કોઈ હોય તો, તેનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવે છે.

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.